

La infància una prioritat

Propostes per a un any electoral

ELECCIONS AUTONÒMIQUES 2017

PRESENTACIÓ

La Plataforma d'Infància de Catalunya (PINCAT) es va crear el febrer del 2011, en el marc de la Taula del Tercer Sector Social, com una iniciativa del propi sector per fer visible la realitat de la infància al nostre país.

La PINCAT està formada per 21 organitzacions que treballen per la infància i adolescència a través de més de 900 entitats de primer nivell en els àmbits sociosanitari i de salut, l'oci, l'acció social, l'educació, i la formació i atenció a les famílies. Té per objectiu principal ser una veu comuna i transversal de totes les entitats compromeses amb els infants i adolescents del nostre país. Dona resposta a les seves necessitats, promovent l'acompliment dels seus drets i deures, i vetllant per la incorporació de la perspectiva de la infància en les polítiques públiques i en la societat catalana.

INTRODUCCIÓ

Aquest 2017 marcat per tot el procés polític intens que hem viscut al nostre país culmina amb un nou procés electoral, i per tant, representa una oportunitat clau per fer prevaldre les prioritats en polítiques d'infància.

Entenem que és imprescindible que les polítiques públiques situïn a la infància en un lloc prioritari de la seva acció.

Així, de cara a les properes **eleccions autonòmiques del 21 de desembre**, volem presentar als grups polítics de Catalunya les nostres propostes entorn a la infància per tal que les incorporin als seus programes electorals. Aquestes propostes responen a aquells àmbits a on, com a Plataforma d'Infància, creiem que s'ha de fer una major incidència per tal de preservar, més que mai, els drets de l'infant.

És el moment d'afrontar nous reptes polítics en l'àmbit autonòmic per tal d'avançar i millorar en la promoció, defensa i protecció dels drets dels infants reconeguts per la Convenció dels Drets de l'Infant (1989) de les Nacions Unides.

És necessari deixar de banda les sensibilitats i preferències, i vetllar pel consens polític i social recollit en el **Pacte per a la Infància de Catalunya** i garantir així compromisos d'inversió en infància i l'enfortiment de la perspectiva d'infància en les polítiques autonòmiques.

A continuació presentem les nostres propostes:

1. MILLORES LEGISLATIVES I D'ACCIÓ DE GOVERN PER A LA INFÀNCIA

- 1.1.** Adaptar la legislació vigent als principis que estableix la Convenció sobre els Drets dels Infants. A més, per evitar la vulneració de drets fonamentals de determinats col·lectius, no és suficient l'existència paral·lela amb la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona i de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i, per tant, cal tenir presents els principis que ambdues també estableixen.
- 1.2.** Desenvolupar, desplegar i avaluar la Llei 14/2010 del 27 de maig dels Drets i Oportunitats en la Infància i Adolescència, mitjançant decrets i recursos econòmics associats.
- 1.3.** Seguir impulsant les Taules Territorials d'Infància i locals, i els Consells d'Infants tal i com preveu la Llei de Drets i Oportunitats de la Infància i Adolescència.
- 1.4.** Aprovar i aplicar la Llei de no discriminació
- 1.5.** Desenvolupar del Decret d'Escola Inclusiva garantint un pressupost i recursos suficients als centres educatius perquè es pugui aplicar amb garanties i qualitat.
- 1.6.** Vetllar pel compliment del Pacte per a la Infància a Catalunya del 19 de juliol de 2013, impulsant polítiques integrals que tinguin en compte la perspectiva dels infants i adolescents, garantint nous espais per la construcció del seu present i futur.
- 1.7.** Impulsar la transversalitat en l'acció de govern en relació la infància, d'una manera particular coordinant les estratègies i l'acció dels Departaments d'Ensenyament, Treball, Afers Socials i Famílies, Habitatge, Urbanisme i

Salut, mitjançant un model d'atenció comunitària centrat en la persona: empoderament familiar (acompanyament i formació en parentalitat positiva), garantia d'habitatge i oportunitats laborals.

- 1.8.** Realitzar un Informe biennal de valoració i anàlisi des de la perspectiva de la infància i l'adolescència, així com del grau de compliment de la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de l'Infant.
- 1.9.** Fer una avaluació d'impacte *ex ante* i *ex post* de totes aquelles polítiques relatives a la infància per desenvolupar o ja desenvolupades. S'ha d'analitzar l'efectivitat i l'impacte d'aquestes en relació a la garantia de l'interès superior de l'infant, i que alhora possibilitin poder desenvolupar serveis i programes que tinguin en compte als infants en totes les polítiques i actuacions que els hi afecten.
- 1.10.** Reconèixer el paper de les entitats socials com a facilitadores d'espais de participació que promouen valors de comunitat, convivència, cooperació i solidaritat entre els infants i joves, enfortint així el capital social com a instrument que propicia l'exercici de la ciutadania.
- 1.11.** Fer extensiu el marc de les anteriors propostes en defensa dels drets de la infància i l'adolescència als i les joves que han estat sota tutela de l'administració més enllà de la majoria d'edat i durant els seus processos d'emancipació.

2.MILLORES EN LES POLÍTIQUES D'INFÀNCIA

Inclusió social

Totes les propostes que es desenvolupin en futures polítiques han de contemplar les diferents casuístiques que poden posar en risc social a determinats col·lectius de la infància, com ara, els nens i nenes i adolescents amb discapacitats, els infants nouvinguts, els infants malalts, els nois i noies amb mesures de protecció, etc.

- 2.1.** Vetllar per garantir el principi d'equitat i d'inclusió en relació a la infància i al seu exercici com a ciutadà/na de ple dret.
- 2.2.** Assegurar l'accessibilitat universal a aquells infants que per raó de la seva malaltia, discapacitat o qualsevol altre situació i/o característica, no tenen garantit l'accés a productes, bens i/o serveis a nivell urbanístic, habitatge, transport, comunicació, cultura, participació, etc...
- 2.3.** Intercedir amb les administracions oportunes per modificar la legislació vigent de tal manera que permeti als i les Infants Estrangers/es No Acompanyats/des (MENA) obtenir més fàcilment el permís de treball un cop assolixen la majoria d'edat.
- 2.4.** Dissenyar i posar en marxa un pla estratègic en l'àmbit d'infància que permeti donar la resposta adequada a la creixent arribada de infants estrangers no acompanyats a Catalunya tot garantint-ne una atenció integral e inclusiva.
- 2.5.** Establir una partida pressupostària específica addicional i continuada en el temps en els pressupostos anuals que permeti destinar recursos econòmics equivalents a la RGC als i les joves que han estat sota la tutela de l'Administració i que actualment no tenen accés a partir dels 18 anys per l'absència d'una excepcionalitat en la nova regulació i mentre no es desplegui altra solució, via Reglament de la nova regulació, o bé, la Llei d'acompanyament de pressupostos.

- 2.6.**Garantir l'accés en centres residencials i Centres Ocupacionals, dirigides a infants i joves amb discapacitat i/o amb malaltia mental mitjançant, si s'escau, la creació de noves places.

Participació infantil

Els infants han de poder participar de les polítiques que els afecten, sent escoltats en els aspectes que els competeixen i d'acord amb la seva maduresa:

- 2.7.**Millorar i enfortir els òrgans estables de participació ciutadana i associativa en la definició de les polítiques públiques, garantint la participació dels infants i joves en totes aquelles qüestions autonòmiques que els afectin i aportant suports a la presa de decisions.
- 2.8.**Incidir sobre el Govern estatal per tal de permetre el vot als 16 anys, per equiparar-ho als altres drets i deures que tenen.
- 2.9.**Garantir el dret a exercir la capacitat de decisió de les persones amb discapacitat i, que quan s'escaigui, sigui mitjançant la presa de decisions assistida.
- 2.10.** Garantir la participació d'infants i joves amb discapacitat, en els espais de participació, i crear-ne de propis per tal que es puguin reconèixer entre ells.
- 2.11.** Crear ajuts per l'impuls de processos de participació d'infants i joves a la governança de les entitats socials d'Infància.

Pobresa infantil

La crisi econòmica afecta de forma asimètrica als infants i llurs famílies. Són necessàries mesures autonòmiques encaminades a prevenir i pal·liar els seus efectes negatius:

- 2.12.** Mantenir i millorar la Prestació econòmica garantida per a les famílies amb infants a càrrec, en que l'infant sigui el titular del dret, i que possibiliti cobrir les necessitats bàsiques.
- 2.13.** Garantir l'accés a beca de menjador (suficients en quantia i cobertura) i material escolar pels infants i adolescents, així com la creació de dispositius que ajudin a la conciliació de la vida laboral i familiar.
- 2.14.** Fer polítiques i actuacions de caràcter preventiu que garanteixin especial atenció als infants que viuen situacions de risc social i risc de maltractament.
- 2.15.** Reforçar l'atenció dels serveis socials vers les famílies amb infants en situació de pobresa, tant amb ajuts finalistes (complement de beques menjador, aparells de salut, activitats de lleure educatiu...), com amb suports i acompanyament per a la seva tasca parental.
- 2.16.** Establir la gratuïtat en el transport públic per a menors de 16 anys.
- 2.17.** Tenir en compte el greuge econòmic comparatiu que suposa tenir a càrrec un fill o familiar amb discapacitat.

Infància i educació

S'aprèn i s'educa també fora de l'horari lectiu i en conseqüència es requereixen estratègies educatives en el temps lectiu i el no lectiu, durant el curs escolar i en els períodes de vacances, al matí, al migdia i a la tarda. Hem d'anar cap a un sistema educatiu que reconegui que l'educació dels infants i adolescents té a veure amb processos contextuais en els quals hi participen l'escola, la família i la comunitat.

- 2.18.** Desplegar un sistema educatiu de responsabilitat pública, amb diversitat de titularitats, a temps complet, que inclogui tant els aprenentatges lectius com els no lectius, de qualitat i flexible amb les necessitats existents, que compti amb el màxim consens polític i social,

vetllant per a que sigui estable en el temps.

- 2.19.** Desenvolupar mesures concretes i preventives per lluitar contra el fracàs escolar i les seves conseqüències, incloent en aquestes als adolescents de 16 a 18 anys que hagin abandonat el sistema educatiu. Disposar de projectes educatius de segona oportunitat, d'acompanyament sociolaboral, d'atenció a la diversitat, absentisme, reforç escolar, ...
- 2.20.** Reforçar i diversificar els serveis educatius per als infants de 0 a 3 anys i les seves famílies, sobretot en els barris amb més necessitat social per assegurar una intervenció primerenca i garantir la reducció de les desigualtats socials.
- 2.21.** Garantir la igualtat d'oportunitats en la infància evitant la segregació en el sistema escolar.
- 2.22.** Definir els models preventius de les TIC: indicacions als pares; contextualització dels continguts; valors positius i negatius a la xarxa, determinant també protocols i programes específics per a la intervenció en conflictes – ciber abús i venda de videojocs a menors de 18 anys.
- 2.23.** Garantir la presència d'equips multidisciplinaris d'atenció a l'alumnat per tal d'afavorir l'atenció integral dels infants i adolescents, i llurs famílies. I orientar-los educativament i acadèmica, treballant l'educació com a valor, la prevenció de la violència, consum de drogues, etc.
- 2.24.** Incorporar les intel·ligències múltiples a l'aula, dissenyant i adaptant el currículum a les diferents maneres d'aprendre, copsant talents i potencialitats. Preparar també als infants en el treball en equip.
- 2.25.** Promoure el valor de l'educació en el lleure entre tota la ciutadania.
- 2.26.** Garantir l'accés a les activitats de lleure educatiu, culturals i esportives, més enllà de l'horari lectiu, amb programes de suport o preus públics bonificats que ajudin a que cap infant i adolescent quedin exclosos, tot promovent el valor del lleure com a dret dels infants. Recuperar el nivell

d'ajuts a les entitats de lleure de l'any 2011.

- 2.27.** Cercar espais que promoguin el compromís social com a element generador de projecte de vida: projectes intergeneracionals, d'aprenentatge i servei, i projectes d'emprenedoria social.
- 2.28.** Garantir que l'oferta formativa respongui a les necessitats i singularitats dels menors estrangers no acompanyats.
- 2.29.** Intercedir amb les administracions oportunes per modificar la legislació vigent de tal manera que s'elimini el requisit d'haver de disposar de permís de treball a l'hora d'accedir als programes de la Garantia Juvenil.
- 2.30.** Simplificar notablement el funcionament administratiu del SOC, tant per a les entitats que ofereixen formació com per als joves, per tal d'avançar cap a un sistema integral de formació professional.

Infància i famílies

Des de la Generalitat s'ha de poder donar suport a les famílies, especialment aquelles amb fill/s a càrrec, en el desenvolupament de la seva criança:

- 2.31.** Desenvolupar programes de prevenció i suport a les famílies amb infants en risc social, que promoguin l'exercici d'una parentalitat sana.
- 2.32.** Desplegar recursos específics que permetin donar una resposta efectiva a les necessitats de les mares extutelades amb fills a càrrec.
- 2.33.** Desenvolupar programes i recursos d'atenció a les famílies amb fills amb mesura de separació per desamparament, que els ajudin a comprendre i superar les causes de separació, i a mantenir una relació reparadora mentre la reunificació no sigui possible.
- 2.34.** Desenvolupar programes específics en els serveis d'acolliment residencials (SAR) que promoguin l'autonomia dels i les joves tutelats/des abans d'assolir la majoria d'edat. L'augment del treball vers la seva autonomia personal i social fent-los més participants i responsables del seu

propí procés els serà útil alhora que els permetrà afrontar amb més garanties el procés d'emancipació més enllà dels 18 anys.

- 2.35.** Dotar a l'escola bressol d'una partida econòmica suficient per garantir un model d'escola Bressol educatiu i que ajudi a baixar els cost que té aquest servei per a les famílies.
- 2.36.** Vetllar per tal que l'Estat garanteixi l'accés als centres educatius de 0 a 3 anys sense cap discriminació. Cal invertir en aquesta edat, tal i com recomana la Unió Europea.
- 2.37.** Crear, d'acord amb la REC 2006/19 del Consell d'Europa, serveis de consultoria, assessorament i suport a les famílies amb infants i joves de 0-18 anys per promoure la salut relacional familiar i el foment de la parentalitat positiva, on els pares i les mares puguin participar i desenvolupar estratègies en relació a les habilitats i competències parentals.
- 2.38.** Ampliar els permisos de maternitat i paternitat per tal de fomentar la conciliació laboral i familiar, afavorint així la criança de llurs fills i filles.

Infància i habitatge

Cal garantir un habitatge digne a tots els infants i adolescents i llurs famílies:

- 2.39.** Dotar de contingut l'article 47 de la Constitució Espanyola que garanteix el dret a un habitatge digne, fer complir la LAU i fomentar els habitatges d'inserció segons l'article 70 de la Llei d'Habitatge, així com altres ajudes per l'accés a l'habitatge.
- 2.40.** Reforçar els serveis de mediació i els ajuts d'urgència, com el real·lotjament temporal immediat, per les famílies que pateixen un desnonament o risc de desnonament, amb especial èmfasi a les famílies amb fills a càrrec.
- 2.41.** Avançar en la signatura de convenis amb les empreses subministradores garantint l'energia i els subministraments bàsics, així com

evitar els talls en el seu subministrament a les famílies, especialment a aquelles amb infants a càrrec.

Infància i salut

És necessari desenvolupar mesures preventives en l'àmbit de la salut. La situació actual requereix d'accions que ajudin a tots els infants i adolescents a desenvolupar hàbits i estils de vida saludables, així com a garantir l'accés a un servei sanitari sense barreres d'entrada i de qualitat:

- 2.42.** Desplegament de la Llei 14/2010 del 27 de maig, dels Drets i Oportunitats en la Infància i Adolescència, que inclou el desplegament dels drets dels infants i joves hospitalitzats recollits a la Carta Europea, i garantir el dret a rebre la millor assistència possible i atenció en cures pal·liatives, especialment en el domicili.
- 2.43.** Impulsar l'elaboració d'una Carta dels Drets dels Infants i Adolescents per la seva atenció en salut.
- 2.44.** Garantir el dret als serveis de salut, impulsant mesures preventives a través de la informació, l'assessorament, l'educació, el tractament, i el desenvolupament d'actituds i hàbits saludables.
- 2.45.** Ampliar la cartera de serveis en relació a aquelles patologies que requereixen d'una atenció específica i que encara no estan cobertes.
- 2.46.** Desenvolupar polítiques de coordinació i enfocament multisectorial que facilitin les vinculacions transversals i efectives, vetllant per la coordinació de recursos per tal d'assegurar una atenció multidisciplinària, primant l'equitat territorial, la coordinació i treball en xarxa, les xarxes de coneixement, l'accessibilitat i necessitat de recursos d'acord amb l'etapa evolutiva i els factors socials, la prevenció i promoció, i la formació, especialització i competències professionals.
- 2.47.** Crear una política autonòmica de salut mental infantil de prevenció i d'atenció a les malalties mentals dels infants i adolescents:
 - Desenvolupar l'especialitat de psiquiatria infantil.

- Atendre els joves al seu territori i en centres adients.
- Garantir el dret a accedir a un representant personal que no sigui un membre de la seva família si és necessari i adient.
- Adoptar les mesures legislatives o d'altres que siguin necessàries per assistir les víctimes de violència de gènere en la seva recuperació física, psicològica i social, garantint el dret de l'infant a viure en un entorn lliure violència.
- Revisar la dotació d'instal·lacions i els recursos de Salut Mental, atès l'augment de prevalença d'aquestes malalties.

2.48. Avançar cap a un model d'atenció a la salut mental més psicosocial i potenciar les accions destinades a la psicoteràpia, al treball en xarxa i a la integració en la comunitat més que no pas les ambulatories, tractament clínic o farmacològic.

2.49. Promoure programes d'acompanyament a les famílies amb infants i joves amb trastorns mentals, oferint serveis d'assessorament, informació, orientació, suport psicològic i emocional.

2.50. Proporcionar atenció sanitària amb presència continuada i integrada en els centres educatius que atenen als infants amb malalties greus, de llarga durada, amb algun tipus de discapacitat, pluridiscapacitat i/o trastorns mentals.

2.51. Dur a terme programes específics que permetin donar una resposta efectiva a les necessitats dels i les joves tutelats/des i extutelats/des amb discapacitats i/o amb problemàtiques de salut mental.

2.52. Especialment als adolescents:

- Reforçar línies preventives enfocades a endarrerir l'edat d'inici en el consum i reduir la ingesta massiva de begudes alcohòliques (consum intensiu), promoure el consum responsable, minimitzar els riscos associats com són la seguretat vial, conductes violentes, relacions sexuals sense protecció; així com enfortir el compliment de la llei que en prohibeix la venda d'alcohol a menors de 18 anys.
- Consolidar espais de consulta jove pels adolescents que presenten dubtes i/o problemes associats al consum de drogues com a eina

preventiva i de promoció de la salut. Oferir suport a la família perquè puguin ajudar aquests fills i filles a superar els factors de risc vinculats amb el consum de drogues, i a gestionar millor els comportaments conflictius que puguin estar associats.

- Facilitar als adolescents informació sexual i reproductiva, sobre l'embaràs precoç i les malalties de transmissió sexual.
- Vetllar per l'atenció als adolescents amb trastorns alimentaris.
- Dotar als Centres d'Atenció i Seguiment de drogodependències (CAS) de professionals especialitzats en la temàtica del consum adolescent i jove.

Enfortiment de les entitats d'infància

El 22% de les entitats del Tercer Sector Social treballen per la infància i l'adolescència. Per tant, estem parlant d'un teixit associatiu significatiu, que atén 506.882 infants i adolescents, 380.160 joves, i les seves famílies, i que és atès per professionals, voluntaris, que cal reforçar amb les accions corresponents.

- 2.53.** Mantenir i garantir la puntualitat en els pagaments de les subvencions i serveis a les entitats per a desenvolupar la seva activitat. Al seu torn, això ha de servir per pal·liar els problemes de tresoreria que aquestes tenen.
- 2.54.** Impulsar una Llei pel concert dels serveis a les persones com a procediment administratiu i de relació amb les entitats no lucratives que presten serveis a la infància i prioritzar-ne la contractació davant l'oferta mercantil privada.
- 2.55.** Implicar a les entitats del Tercer Sector en el diagnòstic i desenvolupament de les polítiques en matèria d'infància, garantint serveis concertats de qualitat consensuats amb el govern autonòmic.
- 2.56.** Tenir en compte les entitats d'infància en el disseny de les prioritats de la subvenció de l'IRPF del 2018.
- 2.57.** Reconèixer el cost real de les accions de les entitats perquè aquestes puguin desenvolupar les seves accions amb la necessària qualitat.

- 2.58.** Atesa la creixent varietat d'usuaris/àries atesos als Serveis d'Acolliment Residencial ampliar la diversitat de perfils professionals que els atenen per tal de donar una millor resposta a les seves necessitats.
- 2.59.** Promoure els serveis d'atenció a la infància amb un sistema de concertació estable que garanteixi la qualitat de les seves intervencions, i un finançament estable i suficient.

LES 10 PRIORITATS

1. Garantir els Drets dels Infants tal i com estableix la Convenció dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides.
2. Impulsar el desplegament complet de la Llei 14/2010 de drets i oportunitats en la infància i adolescència, mitjançant decrets i recursos econòmics associats.
3. Augmentar els recursos destinats a la infància fins arribar a la mitja de la UE del 2,4% del PIB (Catalunya actualment es situa en un 0,8% segons l'IDESCAT).
4. Vetllar per l'acompliment del Pacte per la Infància, a la infància a Catalunya del 19 de juliol de 2013, continuant impulsant polítiques integrals que tinguin en compte la perspectiva dels infants i adolescents, garantint nous espais per la construcció del seu present i futur.
5. Garantir que l'acció de Govern en relació a la infància sigui transversal, d'una manera particular coordinant les estratègies i l'acció dels Departaments d'Ensenyament, Treball, Afers Socials i Família, Immigració, Salut, Habitatge.
6. Impulsar accions de suport a la família mitjançant un model d'atenció comunitària centrat en la persona: empoderament familiar garantia d'habitatge i oportunitats laborals.

7. Promoure polítiques de foment de la participació dels infants en tots els àmbits que els hi afecten.
8. Impulsar una Llei pel concert dels serveis a les persones com a procediment administratiu i de relació amb les entitats no lucratives que presten serveis a la infància i prioritzar-ne la contractació davant l'oferta mercantil privada.
9. Assegurar l'accessibilitat dels béns i serveis a tots en condicions d'igualtat per a tots els infants i adolescents (lleure, salut, educació, comunicació i informació, instal·lacions, etc.).
10. Descentralitzar i territorialitzar els serveis de prevenció, d'atenció i protecció de la infància i disposar de programes específics suficients.

